

ด่วนที่สุด

ที่ กค (กจ) ๐๔๐๕.๒/๑๗๖๘

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อ^{จัดซื้อ}
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ซ้อมความเข้าใจงานจ้างเหมาบริการ (บุคคลธรรมดा) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารห้องถิน และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐ

ด้วยพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ บัญญัตินิยามคำว่า “งานบริการ” หมายความว่า งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของ และการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากบุคคลธรรมดารือนิติบุคคล แต่ไม่หมายความรวมถึง การจ้างลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ การรับขันในการเดินทางไปราชการหรือไปปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ งานจ้างที่ปรึกษา งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง และการจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ แต่เนื่องจากปัจจุบันในงานจ้างเหมาบริการโดยจ้างเอกชนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดายังคงมีการกำหนดขอบเขตของงานที่จะจ้างไม่ตรงตามเจตนาของลักษณะการจ้างเหมาบริการ หรือกำหนดเงื่อนไขของสัญญาคุณเครื่องทำให้เกิดความไม่ชัดเจน

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (คณะกรรมการวินิจฉัย) พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติสำหรับการจ้างเหมาบริการ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

๑. “งานจ้างเหมาบริการ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ หมายถึง การจ้างที่มุ่งเน้น ผลสำเร็จของงานที่ว่าจ้างภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามสัญญาหรือข้อตกลงเป็นสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์ ให้ผู้รับจ้างทำงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ว่าจ้างจนสำเร็จ และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแก่งานที่ทำนั้น โดยสินจ้างจะพิจารณาจากเนื้องานที่ให้ผู้รับจ้างทำ ความสัมพันธ์จึงเป็นลักษณะผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง อีกทั้งผู้รับจ้างมีอิสระในการทำงานตามสัญญา ผู้ว่าจ้างไม่มีอำนาจควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการในการทำงาน โดยผู้ว่าจ้างมีเพียงอำนาจในการตรวจสอบงาน และสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขเมื่องานผิดพลาดบกพร่อง สำหรับการจ่ายสินจ้างให้แก่ผู้รับจ้าง จะต้องถึงกำหนดลงวันเดือนและวันเดือน หรือเงื่อนไขการส่งมอบอื่นใด ตามที่กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในสัญญาหรือข้อตกลง และจะจ่ายได้ต่อเมื่อผู้รับจ้างได้ส่งมอบงาน และคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุหรือผู้ตรวจรับพัสดุของหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการตรวจสอบงานนั้น และเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลงแล้ว หน่วยงานของรัฐจึงจะสามารถ จ่ายสินจ้างให้แก่ผู้รับจ้างต่อไป ดังนั้น การจ้างเหมาบริการตามลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ถือเป็น การจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒. การกำหนดขอบเขตของงานที่จะจ้าง หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดขอบเขตของงานที่จะจ้างตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กจ) ๐๔๐๕.๔/ว ๑๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดทำร่างรายละเอียด ขอบเขตของงานทั้งโครงการ (Terms of Reference : TOR)

๓. การทำสัญญา

๓.๑ เนื่องจากการจ้างเหมาบริการไม่มีสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐกำหนด ดังนั้น สัญญาที่จะลงนามตั้งแต่วันที่หนังสือแจ้งเวียนฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำร่างสัญญาขึ้นใหม่ และส่งร่างสัญญานี้ไปให้สำนักงานอัยการสูงสุด พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน เว้นแต่การทำสัญญาตามแบบที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้เคยให้ความเห็นชอบมาแล้ว

๓.๒ สัญญาหรือข้อตกลงที่ได้ลงนามแล้วก่อนวันที่หนังสือแจ้งเวียนฉบับนี้มีผลใช้บังคับ หากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลงไม่เป็นไปตามเจตนา�ติของงานจ้างเหมาบริการตามข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขสัญญาตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติฯ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๖๕ ให้สอดคล้องกับหลักการตามข้อ ๑ ต่อไปโดยเงื่อนไขของสัญญาหรือข้อตกลงต้องไม่เป็นลักษณะการใช้อำนาจควบคุม บังคับบัญชา หรือสั่งการนอกเหนือจากขอบเขตของงานตามสัญญาหรือข้อตกลงจ้าง เช่นกรณีดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ การกำหนดเวลาปฏิบัติงาน เช่น ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. โดยต้องปฏิบัติงานเฉพาะ ณ สถานที่ทำการของผู้ว่าจ้างเท่านั้น

๓.๒.๒ การหักเงินค่าจ้างกรณีไม่มาปฏิบัติงานหรือมาปฏิบัติงานสาย

๓.๒.๓ การคิดค่าปรับในวันที่ไม่มาปฏิบัติงาน

๓.๒.๔ การกำหนดให้มีการลาป่วย ลาภิจ หรือลาพักผ่อน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางแพตรีเซีย มงคลวนิช)
อธิบดีกรมบัญชีกลาง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง
ประธานกรรมการวินิจฉัย

กองการพัสดุภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๕๓

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๔๕ - ๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@cgd.go.th

FAQ การจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมด้า ตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัย ว.๘๗๗

๑. คำถาม หลักการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมด้าตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างเป็นอย่างไร

คำตอบ “งานจ้างเหมาบริการ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ หมายถึง การจ้างที่มุ่งเน้นผลสำเร็จของงานที่ว่าจ้างภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามสัญญาหรือข้อตกลงเป็นสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้รับจ้างทำงานสิ่งใดให้แก่ผู้ว่าจ้างจนสำเร็จ และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแก่กันที่ทำนั้น โดยสินจ้างจะพิจารณาจากเนื้องงานที่ให้ผู้รับจ้างทำ ความสัมพันธ์จึงเป็นลักษณะผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง อีกทั้งผู้รับจ้างมีอิสระในการทำงานตามสัญญา ผู้ว่าจ้างไม่มีอำนาจควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการในการทำงานโดยผู้ว่าจ้างมีเพียงอำนาจในการตรวจสอบงาน และสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขเมื่องานผิดพลาดบกพร่อง สำหรับการจ่ายสินจ้างให้แก่ผู้รับจ้าง จะต้องถึงกำหนดลงด่วนและด่วน หรือเมื่อเงื่อนไขการส่งมอบอื่นได้ตามที่กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในสัญญาหรือข้อตกลง และจะจ่ายได้ต่อเมื่อผู้รับจ้างได้ส่งมอบงาน และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือผู้ตรวจรับพัสดุของหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการตรวจรับงานนั้น และเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลงแล้ว หน่วยงานของรัฐจึงจะสามารถจ่ายสินจ้างให้แก่ผู้รับจ้างต่อไป ดังนั้น การจ้างเหมาบริการตามลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ถือเป็นการจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒. คำถาม การจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมด้ากรณีแม่บ้านหรือพนักงานข้าราชการ หรือจ้างเหมาบริการอื่น เช่น จ้างมาเป็นผู้ดูแลหรือให้อาหารสัตว์สามารถกำหนดเวลาการทำงานได้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ การกำหนดเวลาการทำงานตามข้อเท็จจริงของลักษณะงาน เช่น

- การจ้างเหมาบริการแม่บ้านเพื่อให้มาทำความสะอาด ณ สำนักงาน โดยให้มาทำความสะอาด ในช่วงเวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ในวันจันทร์ - วันศุกร์ เช่นนี้ก็สามารถกำหนดได้

- การจ้างเหมาบริการพนักงานข้าราชการ โดยช่วงเวลาการปฏิบัติงาน ๐๙.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ในวันจันทร์ - วันศุกร์ เช่นนี้ก็สามารถกำหนดได้

- จ้างเหมาบริการเพื่อมาเป็นผู้ดูแลหรือให้อาหารสัตว์ ต้องมาให้อาหาร ๒ ช่วงเวลา คือ ๐๗.๐๐ - ๐๙.๐๐ น. กับ ๑๗.๐๐ - ๑๙.๐๐ น. โดยสถานที่มาปฏิบัติงานหากเป็นสถานที่ที่เป็นที่ตั้งของหน่วยงานเอง ก็สามารถกำหนดสถานที่ปฏิบัติงานเป็นที่ตั้งของหน่วยงานได้

โดยจะต้องกำหนดไว้ในขอบเขตของงาน แต่ต้องไม่ใช่เป็นลักษณะการบังคับบัญชาให้ลงชื่อการมาทำงาน เช่นเดียวกับการลงชื่อของข้าราชการ พนักงานราชการ หรือพนักงานของรัฐ เป็นต้น ทั้งนี้ สามารถกำหนดให้มีการรายงานผลการทำงานได้

แต่ถ้าเป็นการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมด้าในลักษณะ เช่น การจ้างเหมาบันทึกข้อมูล โดยกำหนดขอบเขตของงาน (TOR) ว่า ต้องบันทึกข้อมูลในระบบของหน่วยงาน จำนวน ๑๒๐ โครงการ โดยให้แล้วเสร็จ ภายใน ๙๐ วัน หรือการจ้างเหมาบริการเพื่อมาจัดทำหนังสือแจ้งตอบหน่วยงาน โดยกำหนดขอบเขตงานว่า ให้จัดทำหนังสือแจ้งตอบไปยังหน่วยงานสับ派หละไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง เช่นนี้ จะกำหนดเงื่อนไขว่าต้องมาทำงาน ในเวลา ๐๙.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. และต้องมาทำงาน ณ สถานที่ของหน่วยงานท่านนั้น เช่นนี้ กำหนดไม่ได้ เนื่องจากผู้รับจ้างต้องทำงานให้ได้ตามที่กำหนดไว้ใน TOR โดยผู้รับจ้างจะทำงาน ณ สถานที่ใด/เวลาใดก็ได้ แต่เมื่อครบกำหนดส่งมอบงานแล้วผู้รับจ้างจะต้องส่งมอบงานให้เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญาหรือข้อตกลงนั้น

๓. คำตาม กรณีที่ผู้รับจ้างไม่มาทำงานในวันใดสามารถถอกำหนดเงื่อนไขการหักเงินค่างงานหรือกำหนดเป็นค่าปรับได้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ หน่วยงานของรัฐสามารถถอกำหนดเงื่อนไขการปรับกรณีที่ผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาได้ เช่น

(๑) กรณีสัญญาหรือข้อตกลงจ้างเหมาบริการที่มีผลสำเร็จของงานเป็นรายวัน เช่น
สัญญาจ้างเหมาบริการพนักงานขับรถ TOR กำหนดเงื่อนไขว่าต้องขับรถในวันเวลาราชการ (๐๙.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.)

เมื่อถึงกำหนดส่งมอบ หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นจำนวนเงินวันละ ....(๐.๑ ของมูลค่าทั้งสัญญาตามระเบียบฯ ข้อ ๑๖๒).... ทั้งนี้ ต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท

หากผู้รับจ้างไม่มาปฏิบัติงานในวันตามกำหนดเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในขอบเขตของงาน ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นจำนวนเงินวันละ ๓๐๐ บาท (การที่จะกำหนดค่าปรับเป็นวันละ เท่าใด ให้อยู่ในดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐผู้ว่าจ้างที่จะพิจารณาโดยคำนึงถึงราคาและลักษณะของพัสดุที่จ้าง ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๖๓)

(๒) กรณีสัญญาหรือข้อตกลงจ้างเหมาบริการที่กำหนดผลสำเร็จทั้งโครงการ เช่น

การจ้างเหมาบันทึกข้อมูล โดยกำหนดเงื่อนไขใน TOR ว่า ต้องบันทึกข้อมูลในระบบของหน่วยงาน จำนวน ๑๗๐ โครงการ ให้แล้วเสร็จภายใน ๘๐ วัน เช่นนี้ จะคิดค่าปรับได้ก็ต่อเมื่อผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานได้ภายใน ๘๐ วันเท่านั้น โดยผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นจำนวนเงินวันละ ....(๐.๑ ของมูลค่าทั้งสัญญา ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๖๒).... ทั้งนี้ ต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท

๔. คำตาม กรณีการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมด้า หน่วยงานของรัฐจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับจ้างมีวันลาป่วย ลาภิกิจ สามารถกำหนดได้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ การจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมด้าตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่สามารถกำหนดเงื่อนไขการลาป่วย ลาภิกิจ ลาพักผ่อน หรือลาคลอดได้

๕. คำตาม กรณีที่ผู้รับจ้างไม่มาทำงานในวันใดสามารถถอกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับจ้างหาบุคคลอื่นมาทำงานแทนได้ หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ งานจ้างเหมาบริการที่เป็นลักษณะ เช่น การจ้างแม่บ้าน พนักงานขับรถ ผู้ดูแลหรือให้อาหารสัตว์ เป็นต้น หน่วยงานจะกำหนดเงื่อนไขว่า หากผู้รับจ้างไม่สามารถมาทำงานได้ในวันใด ผู้รับจ้างสามารถหาบุคคลอื่นมาทำงานแทนได้ โดยต้องแจ้งให้ผู้ว่าจ้างทราบล่วงหน้าก่อน ... วัน เช่นนี้ ในวันที่ผู้รับจ้างมาทำงานไม่ได้แต่สามารถหาผู้อื่นมาทำงานแทนได้ ถือว่าผู้รับจ้างได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาหรือข้อตกลงผู้รับจ้างจะไม่ถูกปรับ

แต่หากสัญญาหรือข้อตกลงจ้างเหมาบริการ เป็นงานที่ต้องการความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลนั้นเป็นเฉพาะ เช่นผู้ว่าจ้างไม่กำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับจ้างหาบุคคลอื่นมาทำงานแทนได้ หากผู้รับจ้างไม่มาทำงานในวันใด ถือว่าผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาหรือข้อตกลง ผู้รับจ้างจะถูกปรับตามที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลง

๖. คำตาม การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับจ้างสามารถยกเว้นค่าใช้จ่ายของรัฐก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญาหรือข้อตกลงสามารถกำหนดได้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ การยกเว้นค่าใช้จ่ายของรัฐก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น หน่วยงานของรัฐเท่านั้นที่จะเป็นผู้มีสิทธิยกเว้นค่าใช้จ่ายของรัฐก่อนครบกำหนดเงื่อนไขว่า “หากผู้รับจ้างประสงค์จะยกเว้นค่าใช้จ่ายของรัฐก่อนครบกำหนดเวลา ผู้รับจ้างจะต้องแจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้ผู้ว่าจ้างทราบล่วงหน้าเป็นหนังสือเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ... วัน” จึงไม่สามารถกำหนดได้